

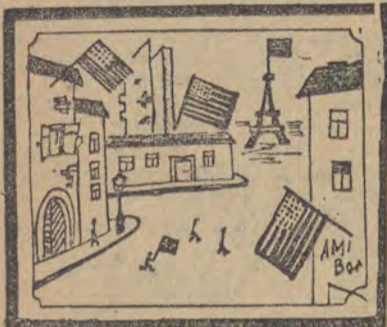
Salon paryski 1952

Studium

Krajobraz

Ulica paryska

Martwa natura

Las

Poszukuje się chłopca

Bing Crosby, popularny pieśniarz amerykański, przygotowując się do nakręcania we Francji filmu, potrzebował do niego małego chłopczyka. I oto w tygodniku paryskim „Cinemonde” ukazuje się następujące ogłoszenie:

„Natchmiast potrzebny jest chłopczyk lat sześciu, z wielkimi oczyma i chudą twarzą, który robi wrażenie bojaźliwego dziecka, nie zawsze sytego. Pierwszeństwo otrzyma chłopiec, który ma nieco pojęcia o angielskim języku.”

Cytując to ogłoszenie dziennik „Humanite” stwierdza:

„Dzieci, mających wyglądniły wygląd, Crosby znalazł pod dostatkami we Francji, w której zadomowili się winowajcy tego zjawiska — amerykańscy okupanci. Co się zaś tyczy pewnego pojęcia o języku angielskim, to jedno przynajmniej nie ulega wątpliwości: głodne dzieci francuskie potrafią wymawiać w języku pana Crosby trzy słowa, a mianowicie: „Ami go home!”

W 105 rocznicę urodzin Bolesława Prusa Książki, które oskarżają

W sierpniu br. mija 105 rocznica urodzin Bolesława Prusa (Aleksandra Głowackiego), jednego z największych prozaików XIX wieku, świetnego nowelisty, autora licznych opowiadań i powieści, znanego szeroko satyryka i publicysty.

W pierwszej fazie swej twórczości Prus należy do najczynniejszych szermierzy pozytywizmu. Jest to okres szybkiego rozwoju kapitalizmu w Królestwie Kongresowym, rozwoju przemysłu, a wraz z nim narastania ruchów robotniczych w kraju, okres szczególnej prosperity Królestwa i sojuszu między obszarnictwem a burżuazją.

Hasła pozytywizmu głosiły tzw. „pracę organiczną”, tzn. rozwój go spodarczy kraju, zgodne współdziałanie klas z całkowitym wyrzeczeniem się wszelkich dążeń wolnościowych.

Artykuły publicystyczne Prusa, aczkolwiek stoją na gruncie pozytywizmu, posiadają duże znaczenie dla ruchów postępowych. Ostro i dowcipnie krytykuje w nich autor pozostałości kulturalno-obyczajowe feudalizmu, jak szlacheckie przesady stanowe, zacołanie, lekkość i rozrzutność, lekceważący stosunek do pracy i nauki itp.

Po roku 1880 w poglądach Prusa zachodził zwrot. Zaczyna on dostrzegać, że rozwój kapitalizmu nie przyniesie korzystnych zmian, ja-

kich pozytywści oczekiwali, nie usunął zacołania kraju i nędzy szerokiej mas ludności, wywołał natomiast rewolucyjny ruch robotniczy.

W licznych nowelach i szkicach powieściowych Prus coraz rzadziej propaguje program swojego obozu, coraz rzadziej przedstawia w dodatnim świetle obóz kapitalizmu, natomiast z jeszcze większą ostrością atakuje klasy posiadające, wyśmiewając ich tępotę, bezczynność, pogoń za pieniądzem.

Gorąca wiara w lud, w jego siły żywotne znajduje swój wyraz w nowelach i opowiadaniach, jak „Antek”, „Michałko”, „Na wakacjach” oraz w „Placówce”. Z całą ostrością domaga się Prus praw do nauki i kultury dla chłopów, ale twierdzi fałszywie, że rolę opiekuna ludu powinien odegrać dwór szlachecki.

Również niesłusznie przedstawia Prus sprawę antagonizmu między chałwą a dworem w „Placówce”, ograniczając walkę klasową do indywidualnych zmagania się średniackiego chłopca Ślimaka z bezdusznym kosmopolitą — obszarnikiem.

Do najwybitniejszych utworów Bolesława Prusa należy „Lalka”. Wydana w roku 1887, przypada na okres załamania się wiary pozytywistów w dobrodziejstwa nowego systemu gospodarczego, na rosnący wpływ Wielkiego Proletariatu, co nie pozostaje bez śladu na ówczesnej twórczości autora „Lalki”. Ale i w „Lalce” Prus wysuwa fałszywe wnioski, całą odpowiedzialność za nędzę mas zwałając na pozostałości feudalizmu. Bohater powieści, Wokulski, zdeklasowany szlachcic, dążący do awansu społecznego przez małżeństwo z próżną i pozbawioną skrupułów arystokratką Izabelą Łęcką, ginie „pod gruzami feudalizmu”.

Zarówno w „Lalce” jak i w drugim swym arcydziele „Faraonie” Prus wskazuje na zależność losów indywidualnych od wielkich przemian historycznych. Podkreśla kształtowanie się charakterów i kolei życia jednostek jako wynik działania praw społecznych, w zależności od ustroju społecznego.

W „Faraonie” postępek, mimo niepowodzeń i klęsk bohaterów powieści, toruje sobie drogę do praw dziwego zwycięstwa.

Prus był pisarzem burżuazyjnym, przesiąkniętym ideologią obozu pozytywizmu, ale nie wolno nam zapominać, że na tle swej epoki jest on wielkim, genialnym

realistą. Ta właśnie cecha pisarza brała niejednokrotnie górę nad namiętnościami mieszczańskimi w jego twórczości, dzięki czemu też utwory jego są wspaniałymi obrazami epoki.

Umiłowanie narodu, wiara w człowieka, szacunek i współczucie dla wyzyskiwanego ludu — oto co uderza w twórczości Bolesława Prusa.

Utwory jego, napisane prostym, lecz jakże pięknym językiem, są gorącym protestem pisarza-humanisty przeciwko wszelkiej krzywdzie i wyzyskowi. (w)

Nauka po amerykańsku

— Wznoszę toast za amerykańską kulturę...

...bakterii cholery i dżumy...

(Dikobraz, Praga)

Powitanie

Syrena zawyła przenikliwie i wielki statek, holowany przez pilota, zbliża się do przystani portu w Hamburgu. Dwa panowie na pokładzie przerywają rozmowę. Pomimo to mięśnie ich twarzy poruszają się nadal — guma do żucia wymaga żucia.

— Pańskie sprawozdanie do pracy jest pewnie już gotowe? — przerywa chwilowe milczenie starszy z dwu mężczyzn. W odpowiedzi potakujące skinienie głowy.

— Gdy okręt przybija do portu, następuje pewnie zawsze to samo? — Tym razem zaprzeczające kiwnięcie głowy.

— No, mister. Przeżyłem pewne go razu przybycie statku do portu

W angielskiej szkole

NAUCZYCIEL DO UCZNIA: — Dlaczego twierdzisz, że Anglia jest półwyspem?

UCZEŃ: — Bo pozostała połowa zajmują Amerykanie.

Z daleka i z bliska

Paradoks

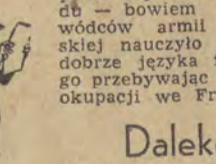
Czy to nie dziwne, że ministrowie francuscy ciska dają swe dymisje na ręce prezydenta francuskiego, chociaż pieniądze pobierają z rąk amerykańskich?!

Równo-uprawnienie

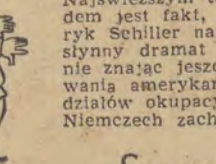
— Czy we francuskich oddziałach planowanej armii europejskiej będzie zapewniony język francuski przy wydawaniu komendy? — zaotyłuje dzień

Daleko-wzrocność

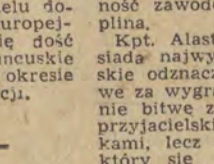
Wielcy artyści zawsze wyprzedzają swe czasy. Najświeższym tego dowodem jest fakt, że Fryderyk Schiller napisał swój słynny dramat „Zbojcy”, nie znając jeszcze zachowania amerykańskich oddziałów okupacyjnych w Niemczech zachodnich.

Szczerłość nie popłaca

Wnioskując z wypadku kapitana brytyjskiej marynarki wotennei Alastaira

Konsekwencje

Zapytano pewnego bankiera amerykańskiego, ja kim okolicznościom zawdzięcza swój majątek. — Człowiek musi w tym celu być z dziesięć lat lotrem — odpowiedział bankier z godnością. — Następnie już musi nim pozostać.

Czy jesteś cierpliw?

Zgłosiła się do nas jedna Czytelniczka, skarżąc się, że zgubiła portmonetkę, pełną monet pięćdziesięciogroszowych. Podobną portmonetkę odniósł ktoś do MOI. Tam jednak zażądano od niej, by powiedziała, ile pieniędzy portmonetka zawierała. Czytelniczka pamiętała, że gdy liczyła monety po 2, po 3 i po 5, pozostawała jej jeszcze jedna moneta, gdy zaś przeliczyła je po 7, nie jej nie zostawało. Może pomożecie jej obliczyć, ile monet było w portmonetce...

Rozwiązanie prosimy nadsyłać do najbliższego czwartku pod adresem: Redakcja „Expressu Ilustrowanego”, Łódź, Piotrkowska 102a, z zaznaczeniem na kopercie „Dział zagadek”.

Rozwiązanie zagadki z poprzedniego tygodnia: Motocykl musi jechać z szybkością 40 km na godzinę. Nagrody wylosowali: Bolesław Bukowski, Łódź, Piotrkowska 152, Stanisław Góral, Ostrowiec Sw-kl, ul. Obrońców Stalingradu 56 i Antoni Bednarek, Łódź, Zgierska 43-45.